

ÓRSZEM

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A csikmegyei 48-as függetlenségi párt hivatalos közlönye.

<p>Megjelenik: minden kedden. ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K. fel évre 4 K., negyed évre 2 K. egy hónapra 80 fill. Egyes szám ára 16 fill. Nyitlér sora 40 fill.</p>	<p>Feloldó szerkesztő: Dr. UJFALUSI JENŐ. Társzerkesztő: BALÁS BÉLA. Főmunkatárs: Mj. BOTÁR BÉLA.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Létz János könyvnyomdája Csikszereidában, bev. a kéziratok hirdetések és előfizetések küldésébe. Hirdetések mérsékelt díjazással, megállapodás szerint.</p>
--	--	---

Kossuth Lajos-párt.

Irta: Balás Béla.

Hogy a címből azt ne higye valaki, miszerint helyeselném a függetlenségi és 48-as párt bomlását, sietek előre bocsátani, hogy ezen név alatt, nem egy új és a régivel Lengyel-Zoltánoskodó, élethalálharcot folytató pártra gondolunk, hanem egyébre.

A függetlenségi és 48-as pártban a kiegyezés megkötése miatt, mint a mely ellenkezik a Kossuth Lajos elveivel, mert hiszen Kossuth Lajosnak mar a neve is negációja mindenféle, de pláne osztrákkal való egyezkedésnek, tehát a kiegyezés miatt és a 20%-os kvótacémlés miatt forrongás van.

Ezt a forrongást a párt minisztertagjai és a párt nyugodtabb természetű tagjai csilapítani igyekeznek. És nem ok nélkül s nem a maguk nyugalma, partérede és a miniszteri lárcák érdeke miatt, hiszen nekik az inkább teher, mint boldogság, hanem azon, mindnyájunk által könnyen érthető okból, hogyha ők a hatalmat kiadják a kezükből, előállanak a politikai patkányok s elárasztják az országot és kiszolgáltatják a gyülecszeknek.

Egyszerű mérleg:

Egyik felől fel kell áldozni az ideális, hiszta, igaz 48-as politikai elvet Kossuth Lajosnak szent és sérthetetlen elveit

Másik felől ezt a becsületes életre, nyugalomra vágyó és érdemes országot ki kell tenni kalandor-politika veszedelmének.

Mikor egy iradalmi műben két ilyen ellentétes és a főhősnek mindakéltő szent dolog közül választania kell, ez a tragédia.

Ilyen sokszor az ezeréves és különösen az utóbbi 400 éves küzdelemben.

Ugy látszik, hogy a tragédia kikerülhetetlen. És ha bekövetkezik, az eredményei kiszámíthatatlanok.

Ezért nem történtek nagyobb, tömegesebb kilépések a függetlenségi és 48-as pártból és nem azért, mintha azoknak a képviselőknél olyan tag volna a lelkiismeretük, mint az ugratók hiszik, vagy ha nem hiszik is, hirdetik. (Ami még tágabb lelkiismeretre vall). Ezért folynak másfelől a tanácskozássok, a csendesítések, a megnyugtatók és nem azért, mintha nehéz dolog volna az elfoglalt hatalmat elhagyni.

Sem Kossuth Ferencet, sem Apponyit nem tette és nem teszi nagyobbá a miniszterség annál, mint nevük és egyéniségük után a mekkorák.

A tragédia tehát elkerülhetetlennek látszik, vagy legalább is csak elodázhatónak. Pedig el is kerülhető, el is vágható egyszerűségeinkkorra.

De csak ha az történelem, amit mi gondolunk.

Szerény kis vidéki lapunk részére nem vindikáljuk és nem is vindikálhatjuk azt a

befolyást, hogy ott fém a politika főkohójában a mi szavunkat meghallják és figyelembe vegyék, ámbár közvetlen úton a legigénytelenebb szó is eljuthat vezéreink füléhez.

Tehát azt gondoljuk:

Kossuth Ferencnek kellene látnia, hiszen senkinek sem könnyebb böles elfogultansággal gondolkodni, mint neki, hogy ő végtelenül jó ember, böles politikus, nagy államférfini kapacitás, de teljesen ellentétes vérmérsékletű ember, mint Kossuth Lajos, politikájának sem lehet tehát a képviselője.

Ebben egy kis tragikum szintén van, de ha Kossuth Lajos nagy áldozatot hozott hazájának, midőn felvette a küzdelmet az osztrák uralom ellen, Kossuth Ferencnek is hazajárni, melyet oly forrón szeret, meg kell azt az áldozatot hoznia, hogy magán uralkodva, ezt a fájó önvallomást magának megtegye s pártja heves elemeit önmaguknak visszaadja.

Minden jóhiszemű, becsületos lelkű magyar ember, sőt a külföld is méltányolja, mert méltányolnia kell, azt a böbeséget és mély hazafiságot, amelyet Kossuth Ferenc a haza javáért, függetlenségének kivásáért tesz.

De ezt leszik, bár kisebb névvel, Széll Kálmán, Andrassy, Wekerle, Wlassics, Darányi, Zichy, (többi 67-es politikusaink is.)

Egy sínes, de egyetlen sínes ezek között, aki ne akarván Magyarország függetlenségét és szabadságát.

Csakhogy fokozatosan, kockázttások, rázkódtatások, ugrások nélkül.

Igy akarja Kossuth Ferenc is és most már az a párt is, amely őt követi. Vagy ha még most hajszálpontosan nem is így, azok a hajszalok a gyakorlati szükségek utvesztőiben ellúnnak s hajszálpontosággal bekövetkezik az az idő, amidőn valamelyik, — bár elvekkkel gondosan körülalazott, labirintusi folyósóban a függetlenségi és 48-as párt szemben (nem kontra, hanem egyhelyt) találja magát a 67-esekkel.

Hogy ez az elmozsolódás, eltulodás nem képzelődés, meglátjuk azonnal, ha visszagondolunk nem is régi időre, a mikor a függetlenségi és 48-as pártban két frakció volt: a Kossuth-párt és az Ugron- (később Szederkényi elnöklete alatti) párt.

Alban különböztek, hogy Ugronék bementek a delegációba. Kossuthék nem. Miért? Elvük tisztasága, sérthetlensége miatt.

Ugron érvelt, hogy a dírvadat (az osztrákok) saját barlangjában kell felkeresni, le kell oda menni sarokba kell szorítani s ott fojtani meg.

Kossuth az érveket elutasította, még pedig az orthodoxia szempontjából.

Most pedig — pár év alatt — tul van — bár égető szükségből — a delegáción. Égető szükségek a politikában mindig fordulnak elő s nem is szokás felróni egy

politikusnak, ha taktikából meghajlik az égető szükség előtt.

De mi a magyar függetlenségi és 48-as politika? Sokszor vádolják ezt a pártot avval, hogy elveit még nem körvonalazta, annál kevésbé kódifikálta

Pedig sem körvonalazni, sem kódifikálni nem kell.

A program rövid: Engesztelhetetlenség. Ebből az egy szóból áll az egész magyar függetlenségi politika

Hogy ennek az egy szónak mily gyökere van a magyar nép szívében, mutatja az, hogy Kossuth Lajosnak, annak a Kossuth Lajosnak, aki magában megszemélyesítve bírta Istentől a magyar engesztelhetetlenség fogalmát Ausztriával szemben, annak a Kossuth Lajosnak a magyar nép már 44 szobrot emelt az országban.

Deák Ferencnek, Széchenynek és többi nagy politikusainknak miért nem? Hiszen a józan politika volt az ők politikájuk!

Azért, mert ha szabad a politikát virághoz hasonlítani, azok papírvirágok voltak, a Kossuthé véres magyar földből nyílt élő rózsavirág.

Sokat lehet vitatkozni azon, hogy melyik a helyes, okos dolog, a csavarszerű következetes haladás-e, vagy az ugrás, de azon nem lehet vitatkozni, hogy minden politikának a saját természete szerint kell működnie.

Hiszük, bár a Kossuth Lajos politikáját követjük, hogy Kossuth Ferenc 67-es tempójú politikája sikerre vezet, de akkor Kossuth Ferenc-pártja nevet kell felvenni.

Mert Kossuth Lajos, ha látná, hogy az ő politikája a mostani viszonyok szerint lehetetlen, visszavonulna, vagy forradalmat csinálna, vagy a reménytelen, de szent és sérthetetlen elvi állásontra helyezkednék, de alkudozni nem alkudoznék, annál kevésbé egyezne ki.

Kossuth Ferencnek tehát bele kellene nyugodnia most abba, hogy a párt engesztelhetetlen tagjai Kossuth Lajos-árványt alkosanak a pártban, a kiknek a pártlenség megsértése nélkül szabai kezük volna saját, engesztelhetetlen politikájuk követésére.

A lassu, fokozatos küzdelem csatározásaira Kossuth Ferencnek külön mehetnének, a vehemens rohamokat a Kossuth Lajos-párt is külön tehetné s a Kossuth Ferenc által remélt időben, a mikor szerinte is vissza fognak térni a most pillanatra elhagyott elvi alapra, volna a kit, mint a párt magyát s helyőreit üdvözöljenek s a kikkel egyesüljenek?

De így? Így elkallódnak, el Lengyel-Zoltánosodnak a kilépők. Közsz lovagok lesznek.

Ezt a kétéletlenséget — így kifejezetten nem kell a pártnak restelnie, hiszen kifejezetlenül is most is kétéletlet el.

Alkotmány biztosítékok.

Minden igaz hazafi visszafójt a lelezketten löste a becsületet Andrassy gróf szívós kitartó törekvését az alkotmánybiztosítékok kioroszakolásában. Egy nemzet elismerő és köszönetre legény sikeres eljárásának megdöntelm utalm!

Alkotmánybiztosítók! Nemzeti önállóságunk, alkotmányos függetlenségünk nélkülözhetetlen alapfundamentumai. Érti ezt minden nemzeti önállóságra törekvő hazafi. Jól tudja függetlenségünk engesztelhetetlen ellenségé is. — Négy százados történelmi múlt hirdeti s a legközelebbi szőgyenletes események megdöbentőleg figyelmeztetnek, hogy a jövőben se bízzuk el magunkat, még nemzeti pártatlan kormányunk vezetése alatt se. A reakció ijeszto módon sarjadzik, sokkal nagyobb a veszedelem, mint felültes jöhiszemiek gondolják.

Mindenkor hazafias kötelessége minden arra hivatott értelmes polgárnak, egyletnek, társulatnak, a hazaszeretet ideális élnék üzemelőbeteltani s gyarapítani a fiatal és nem fiatal szavakban; de sokszorozott kötelesség most, midőn annyi megfélemlen kérdőjel előtt áll nemzetünk sorsa: megsokszorozott kötelesség, nem elégedni meg a kormány becsületet törekvésével, hanem a maga részéről is tegyen meg minden hivatott minden kötelhető az alkotmányos biztosítékok érlekeben.

Kezdtől fogva legerősebb alkotmánybiztosítékok voltak s ma is azok a szabad választású alakított vármegyék, miniciptanok; s ma már senki sem beszél többé a vármegyei tisztviselőkk államosításáról. Belátja mindenki, a vármegyei tisztviselők szabad választásában rejlik legerősebb alkotmánybiztosítékot s rugaszkodik hozzá.

Ma nagyon is ideje, — tisztviselőkk és törvényhatóságok tagok választásának küszöbén — hazafias, lelkiismereti kérdést intéznünk önmagághoz, quid nunc? Mi a teendő?... Hazafias lelkiismereti kötelesség, szakítani már azonnal a hazafiatlan leha könnyelműséggel, oly férfiakat állítani a vármegyei vezetésére, vagy oly férfiakat tölteni meg, mint törvényhatóságok tagokkal a vármegyei házát, kik a felső hatalom viselőjének személdokét lesik, s kiadott jelszóra mint karikaesapás beszélnek, szavaznak és tesznek. Kipróbált, önértékes, öntudatos, független elemeket kell bevinni a vármegyére, kik elég önzetlenek, elég bátrak és egyuttessen elég erősek legyenek veszedelem idején a megfővedett vezetőket is kidobni a független vármegye ke-

belől s kiknek mindenike szívén és száján hordozza a jelszót: a haza minden előtt, kikket sem haragos tekintet, sem fűdozés és érdek el nem esélytíthet az alkotmány védelmétől körömszakadásig.

A kormányon levő függetlenségi pártiak elsősorú hazafias kötelessége, ilyen vármegyei választást sürgősen és elöszögleteni többségének egész súlyával s az újra teremtett vármegyékre, mint biztos oszlopokra felépíteni az alkotmány biztosítékokat; szóval segélyül hívni az ország közvéleményét, alkotmánybiztosító önzetlen törekvéséhez; s ezzel a széles alappal biztosítani önmagát is az eltántorodás ellen.

A vármegyék összességé legyen a miniciptium, erőssége az alkotmányosságunk; s ez erősségen nyugodjak meghaborítottul, szilárdan még egy ezredévig a független szabad, önálló Magyarországra.

Hazafias önzetlenségéél és elszántsággal erre működök közé, ki a hazafi óvra méltó lenni kíván.

N. J.

A függetlenségi pártból. Nagy meglepetést keltett a pártban, hogy a Holló-fele konfliktus elmúlt. Ugyanis Holló és elbarátai pénteken értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy megszvazzák a függetlenségi párttal együtt a kiegyezést és a kvótát, mert tudomásul veszik, hogy a magyar kormány szabad kezét biztosított magának a bank kérdésben. Erre vonatkozólag annak idején parlamenti bizottság küldeték ki, amely határozatot hoz az önálló magyar banknak 1910-ben való felállítására vonatkozólag.

Fejervary kormány vád alá helyezése. Az igazságügyi bizottság tegnap tartott értekezletén Visontai Soma országgyűlési képviselő azt a kérdést intézte, hogy tulajdonképpen, hogy is áll a darabot kormány vád alá helyezése. Holló Lajos a bizottság elnöke erre azt válaszolta, hogy az arra vonatkozó előterjesztést Visontaitól várják.

Egy hírlapíró erre vonatkozólag kérdést intézett Günther Antal igazságügyminiszterhez, aki kijelentette, hogy egyáltalán nem volt ebben a dologban semmi könnyű ügy, mert hisz a vád alá helyezés kérdésében elégtéről szó sem lehet. A késedelemzésnek kizárólag az az oka, hogy a bizottság nagyon el volt foglalva.

kén, bátran rohan előre a célunk, hol a nemzeti dióség korozója várja a harcosokat. S a még egy nemzet büszkén mutalhat ére nyéire, fenyes elméjének, higgadt bölcseségének és tettias eréjének kivívott sikereire, addig nincs nemzeti halál és nem hanyatlík le a zászló; a halldkló harcoss a másznak adja azt át a let drága zálogatú és elesetek soraim keresztül új hadozslap nyomul előre, megvetve azt a halált, melyet eltávolítarl csak egy diestelen élet árán lehetne.

Mig egy igaz római élt, a világ görnyedlt Róma hatalma alatt. Mikor a római férfi ősei erényein kimeszszonjat, érzékiséget, becsületiséget vásárolt és a római nó lemondott egyetlen magas lészérel: a nőiség eszményképérel és a kénekek szövetségébe lépett, akkor e öjöttek az őserdők és ázsiai puszták barbár, de erőteljes népei, vasait a romlott vérben megorgatták és felhagtak a Capitoliumra, mely azelőtt püniesait osztotta a világ minden ismert népének.

S a római név ki lett írta ama nemzeti halál által, melyet az ősi erkölcsök elvesztéséé idézett elő.

Egy másik rettentő példa Lengyelországra. A nagy, a hatalmas Lengyelországot, mely egykor ijesztő néme volt az orosz hatalomnak, letporták, felosztatták, megfűszölközték nyelvűl és nemzeti nyelvétől. És miért volt

A földmiv. miniszter leirata a csik vármegyél erdőeladások megvizsgálása tárgyában.

A vármegye területén fekvő erdők fatermekőinek eladása körül Dr. Györffy Gyula budapesti ügyvéd mint Csikvármegyei bírtokos állat panasztól visszafődek és a Herzberg Károly fakerekeskedő bevárványban foglalt ezzel kapcsolatos panaszok és állítások megvizsgálásán ügyőben folyó évi január hó 15-én tartott üléséből 2171—1916. szám alatt tett előterjesztésére értesítem a közgazdasági erdőeseti bizottságot, hogy a vizsgálat eredményéről 115—907 című szám alatt előem terjesztett jelentését a m. kir. kincstári jogügyi igazgatóság vélemények meghallgatása után felülvizsgálván, vizsgálat körül követelt eljárást tekintettel arra, hogy az a vizsgálati iratokból szerzett meggyőződésem szerint gondosan körültekintéssel, kellő részletességgel, tárgyilagossággal és a jogi szempontok helyes mérlegelésével fogatatosítottat, jóváhagyólag tudomásul veszem, a vizsgálat eredményét felütelő kimerítő jelentését pedig, az abban foglalt és jogi szempontból szűtőben helyeseknek talált megállapításokkal és javaslatokkal együtt egész terjedelmével elfogadom.

Nevezetesen:

I. A gyergyóalfalvi faeladás ügyében.

I) elfogadom azt az előterjesztést, mely szerint dacára annak, hogy a gyergyóalfalvi közbirtokosság tulajniat képvő erdő faanyagának értékesítése az 1898. évi XIX. t. c. elővontkozó rendelkezésének figyelmen kívül hagyásával eszközöztetett, a mennyiben a szabadkézből való eladást elhatározo és az eladási szerződés felőllet megállapító 1906. évi január hó 8-iki, illetőleg az 1906. évi március hó 8-iki közbirtokossági gyűlések sem törvényesen kühüldetva nem lettek — sem pedig a közbirtokosság tagjai az említett gyűlésekben nem jelentek meg olyan számban, mely a hozott határozatok érvényességéhez törvény szerint megkívánt többséget kitehette volna, az a mulasztás a létrejött kétoldali magánjogi szerződés érvényességét most már nem érinteti.

Nem érintheti pedig azért, mert a közbirtokosság szabad levő határozatai ellen a vizsgálat adatai szerint törvényes időben és illetékes helyen nem adatott be oly panasz, a mely a határozatoknak az arra illetékes közgazdasági bizottság (plenum), illetve végső fokban a m. kir. közgazdasági bíróság részéről való felülvizsálását, esetleg megsemmisítését tette volna lehetővé, nem érintheti továbbá azért, mert akkori hivatalbeli elődomb, az említett törvényességi alaki kélekek figyelmen kívül hagyásával hozott közbirtokossági határozatok alapján megkötött és az erdőeseti bizottság által partolomb eléte terjesztett szerződés, az 1906. évi április hó 7-évi 21180. szám alatt a beérkezett 2 darab felevezés elutasításával erdőfehelyeleti szempontból jóváhagyta s így a közbirtokosság és a vevő között

lehetőleges, hogy egy nagy nemzet, mely fölött uralkodik Nagy Lajos kiralyunk büszkeségének tartotta, napdneum eltőrvölletett a föld színeről? Hisz e nép ére nyés, vitéz, lelkesítő és önfeláldozó volt.

Volt egy nagy hibája. Fiai egyenetlenkeltek egymással, a tanácsban nem követte a józan esz tanácsát, a bölcseség szavára épen akkor hallgatott legkevésbbé, mikor az többet használt és szükségesebb lett volna, mint bátorságra és önfeláldozásra S a lengyel ki lett írta ama nemzeti halál által, melyet a bölcseség hiánya idézett elő.

De hagyjuk a sotét képeket. Gondoljunk saját nemzetünkre, melyet a viszontagság napjai oly sokszor viték közel a halottak budaalmához. Hány kísérletet számlál történetünk, hogy nemzetiségünklet, alkotmányunkat ki akarták irtani és mi megállunk.

Nincs-e tehát igazunk, mikor azt mondjuk, hogy a halottak napjánál van egy magasabb: a feltaladás. S ellonségeink nem egyszer néztek, hogy megfőyolt nemzetünk mint iltte meg a feltaladás diós napját.

A magyar hol ősi erejét és szívósságát, hol meg a higgadt bölcseség szavára hallgatott és jobbját nyújtotta a bekére.

Nagy tanulság mindörökre, miként kell egyesülnie erénynek és bölcseségnek, hogy nemzetünklet fen tarthassuk és ellonségeinket diadalt ülhessünk.

AZ ÖRSZEM TÁRCÁJA

Halottak napján

Ha van egy nap, melyet kedves emlékeinknek szentelünk, melyen emlékeztetőnkbe idézünk mindent, mi az élet különböző szakáiban, szőleink, családnak, barátainkkal való érintkezésünkben, örömeinket és fájdalmainkat idézte fel, úgy ez bizonynyval a halottak napja.

Oly nap ez, melyet az összes keresztény világ a vallásos érzület, túlvilági sejtelen és a lélek legvalódobb, legmélyebbre ható bensőségével ül meg s a mélyen csupán csak egy magasabbat ismer: a feltaladás napját.

Az ember meghal: legfeljebb emlékezete marad még darab ideig a rokon, a barát kegyeletében. De az ősi halad és e rokonon, e barátin is végelájtja a világrend megfoghatatlan törvényét az a végtelen hatalom, mely előtt győző elmenekkel csak leborulni és imát rebegni tudunk.

Csak a nemzet az, mely örökké látszik élni. Egyes tagjai folyást hullanak, de a nemzet, mintegy teremtő erőt bírva ön magában, magából egészíti ki magát. Magasan lobog a nemzet zászlója, mert mielőlt egy nemzetek erőtlennül roskadna le, már készen áll a másik, új erőben diszelegve, amint ifjú hével átveszi a lobogót és büsz-

létrejött adósvételi ügylet jogerősen befejezettnek tekintendő.

Megjegyzem, hogy a részben a m. kir. jogügyi igazgatóság is annak a nézetnek adott kifejezést, hogy a szóban lévő feladási szerződés az említett okokkal fogva jelenleg kétségtelenül jogerősen megkötöttnek tekintendő s hogy a létrejött jognyilatkozat harmadik vevő cég sérelmével jogerősen bírni, sem adminisztratív uton meg nem fosztható, dacára annak, hogy a szerződés megkötésénél a lefolytatott vizsgálat, tanúság szerint hivatalból észlelendő szabálytalanságok követték el.

2. Tudomásul veszem azt a bejelentést mely szerint ama váddal szemben, mintha a feladási szerződésben, a közbirtokossági tagjaihoz az aláírása nem volna hiteles, megállapította azt, hogy a szerződés megszköztése az 1906 évi március 8-án tartott rendkívüli közbirtokossági gyűlés egy 16 tagú bizottságot küldött ki, a melynek tagjai egy még hozzájuk társult közbirtokossal együtt a szerződést ugyanannak, mind a 17-en, -- kir. közjegyző előtt, -- a ki az illetéket személyesen ismerte -- alá is írták s így már ez a körülmény is kizárja azt, hogy a szerződésben kimutattat aláírások bármelyike is hamis lenne, miért is a bizottság az említett vádat további vizsgálat tárgyává nem tette.

3. Hasonlóképen tudomásul veszem azt a bejelentést, mely szerint a közbirtokossági első tagjának a község mint erkölcsi testület névére való aláírása céljából kiállított ajándékozási szerződések hitelességének és érvényességének kivizsgálását a bizottság mellőzte azért, mert ezek a szerződések az illetékes teleklönyvi hatóságoknál állanak elintézés alatt sőt főzának előbb a szempontból is elbírálható, továbbá, mert semmi konkrét gyanuk nem merült fel a vizsgálat során arra nézve, mintha a szóban lévő szerződések hamisítás útján, vagy visszatelesek folytán keletkeztek volna. Ez annál is inkább érthető, mert akkori hivatali előző, az e sorokból megállapodástól eltérően, az egész 16490 kat. helytűri terület helyett utóbb csak 8000 kat. hold teleklönyvi illetmény aláírását követelte meg s így a vevő részről nem forgott fenn semmi olyan kénszerítő ok, a mely arra bírta volna, hogy akár a tavolnyéknak, akár pedig a gyomláknak és gondnokoknak illetményéről esakár uton ajándékozási szerződéseket állítson ki, vagy ha e tekintetben bármint más visszaélést kövessen el.

Megjegyzem, hogy az említett ajándékozási szerződések kivizsgálása a jogügyi igazgatóság véleménye szerint is helyesen lett a vizsgálat során a jelzett okokkal mellőzve annál is inkább, mert e részben konkrét adatokat és bizonyítékokat hozzá infözött ismételt felhívások dacára, maga dr. György Gyula sem bocsátott a vizsgáló bizottság rendelkezésére, továbbá, mert alig tehető fel, a vevő jogi képviselőitől, hogy az ügyfele fontos érdekét képezo ezen ajándékozási szerződések kiállításával visszaélést kövessen el, vagy ilyeneket elölzsen, minthogy csak kifogástalan és teljesen jogerősen ajándékozási szerződések bemutatásával lehet eleget vevő ama szerződéses kötelezettségének, hogy 8000 kat. helytűri közbirtokossági erőterületet a község, mint erkölcsi testület névére teleklönyvíleg átírasson.

4. Elfogadom azt az előterjesztést, mely szerint a közbirtokossági, illetve annak elsőnökeze tőlérbe megállapított s a fentebb 1. pont alatt már ismertetett mulasztásokért s főleg a volt, de időközben állásától megvált közbirtokossági elnökök terhelő szabálytalanságok miatt a bizottság semmiféle megtorló lépéseket nem tehetett a jelentés megokolása szerint azért, mert az, hogy a közbirtokossági vezetői az ajánlatot vevő cég részéről meg lettek vizsgálva, vagy a vizsgálat során kétségtelen beigazolást nem nyert.

Megjegyzem, hogy e tekintetben a m. kir. kistérségi jogügyi igazgatóság véleménye az, hogy a volt közbirtokossági elnökök terhelő szabálytalanságok, tekintettel arra, hogy azokat annak idején a feleltes felügyeleti hatóságok megtorlás tárgyává nem tették, sőt az ily módon keletkezett közbirtokossági határozatokat helyben is hagyták, most már eljárás tárgyává helyesen nem tehetők, e különben is szándékos a rossz-hiszeműség a volt közbirtokossági elnök tölérbe beigazolható nem lévén, ellene teljesen collaltamul ténéték bármint eljárás is folyamatható.

5. Tudomásul veszem továbbá azt a bejelentést, mely szerint dacára annak, hogy a vevő, helyesebben Herzberg Károly, aki kezdetben említett bevándyva szerint a gergyóalfalvi feladási ügyletet egy általa alakított konzórium részére előkészítette, illetőleg Herzberg megbízottai abban az időben, mikön a fizetési feltételek megállapítása iránti tárgyalások folytak, a vizsgálat adatai szerint itatták a népet s iz-

gatták ama közbirtokosok ellen, akik a nyilvános árverés mellett buzgólkodtak a vizsgálatnak e részbeni adatait öpen nem dönti meg Herzberg Károlynak különben is csak arra való nyilatkozata, hogy neki ilyen itatásról tudomása nincs, illetve, hogy ő arra megbízást senkinek nem adott; dacára továbbá annak, hogy maguk a kihallgatott közbirtokosok is annak a gyanuknak adtak kifejezést, hogy vevő nem jött mindig egyes uton, de minthogy erre vonatkozó állításukat igazolni nem tudtak, vagy nem akarták, a bizottság miniszekből kifolyólag vevő, illetőleg az érdekezés eljárók ellen semmiféle megtorló lépéseket nem tehetett és pedig annál kevésbé, mert habár vevő fenti eljárása alkalmas is arra, hogy beigazolás esetén az ő kereskedői üzleti szoliditását erősen érintse, bünyvádi feljelentések, vagy a szerződés érvénytelenségeknek alappját azonban nem képezheti.

El kellett fogadnom a bizottságnak ezt az előterjesztését azért is, mert jóllehet a vizsgálat során felmerült egyes adatok s egyebek között magának Herzberg Károlynak fentebb említett bevándyvaiban foglalt bevallásai is azt látszanak igazolni, hogy Herzberg Károly a esikvármegyei feladási üzleteinek megkötésénél az eszközökben nem volt válogatás, mindamellett megtorlási eljárást a jogügyi igazgatóságnak részéről is elfogadott véleménye szerint sem lehet nevezett ellen indítani nemcsak a gergyóalfalvi esetben, de a kivizsgált esetek egyikében sem, mert ezen ügyeket jogerősenek s mert a vizsgálat adatai bármint megtorlási eljárás folyamatható tételre meroben elégtelenek.

6. Végül elfogadom azt a javaslatát, mely szerint a szóban lévő feladási ügy hatósági tárgyalása körül az akkori közigazgatási erőszeti bizottság, illetőleg a bizottság volt elnöke terhelő megállapított szabálytalanságok miatt a bizottság nem találta helyén valónak a megtorló eljárása folyamatható tételét indítványozni, mert a volt elnök, egyszersmind volt vármegyei alispán már nyugdíjazva van s mert a beigazolható szabálytalanságok különben sem voltak oly nyomatók, hogy az alapján ellene, mint nyugdíjas tisztviselő ellen, bármint eljárást folyamatható tételre megokoltak volna tekinthető.

A mi pedig Garlaty Oszkár kir. erdőteleügyelők ez ügyben követett eljártást illeti, értesítem a bizottságot, hogy nevezett ellen a fentjelölt eljárást megelőző vizsgálatot egyideőleg elfrendeltem.

Tótyk. Közt.

Olvassa és terjessze mindenki az igazság és függetlenségi esznékért küzdő „Örszem”-et.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kérjük lapunk mindazon t. olvasóit, kik az elöztétesí díjakkal még hátrálékban vannak, hogy a már megkötött postalátványon az elöztétesí díjakat lehetőleg fartuló postával bekküldent sziveskedjenek.

— Milyen idő lesz? November nagyon változatosnak igérkezik, amely enyhe lefolyással jár. A 9-ik espadékos, a 14-iki újra meleg időt hoz, mely alkalomkor neveztes esilghiszatati esemény megy végre: Merkur átvonulása a Nap előtt delután 1 órakor, amelyet követőleg nagyobb időköz jön esomópont nélkül, ugy, hogy csak 20-án van újra egy ilyen, mely azonban szintem nem okoz nagyobb változást. Csapán a 23. de különben a 26-iki erőshatású s mindkettő hideg jellegű, ugy, hogy a fagyponit hőmérsékletre van hatékörükben kilátásunk, vagy pedig nagyobbtervű espadékok kapunk.

— Köllő Ignac alispán Marostorda vármegye október 26-án tartott rendkívüli közgyűlésén Köllő Ignác kir. törvénszéki bíró eglyanulag választotta meg Marostordamegye alispánjának. Fényes elégtétől ez Köllőnek, vármegyének szülőtjének, ezen más vármegye által megnyilvánult eglyanul bízalom akkor, mikön saját szülőföldjén mindent elkövettek ellene annak idején, hogy főispánia történő kinevezését megakadályozzák.

— Esküvők. Karda Gyula helybeli kereskedő folyó hó 26-án vezette oltárhoz Péter István vármegy Erzsike leányát. — Zankariás János eskügmény kereskedő okt. 22-én esküvött örök hűséget Bartha Gergely szépvízi vendégős leányának Rózsikának.

— „Csiki Kalendárium.” Az igen tisztelt munkatársakat és a szives érdeklődőket tisztelt tudatom, hogy a „Csiki Kalendárium” a részvnyitársaság alakulása miatt egy kicsit későbbben jelenik meg az idén, mint a többi kalendáriumok, de már nyomdai munka alatt van. Együttal tisztelettel kérem különőseu a főtisztelenő papsgát, sziveskedjenek városi naptárrendelőseké addig, a mig ez a vallásos, hazafias és kizárólag esiki dolog megjelenik, ami már csak pár hét kérdése. Nagy népszerűségre fog szert tenni egyebek közt az év egyházi és nemzeti ünnepeinek leírása folytán, melyet Kovács Mihály szépvízi plebánus ur írt, becses lesz Karácsony József képezei igazgató ur eikke a házi nevelés ferdéségeiről. Eröss József főgimnáziumi papitúrur ur eikkel a keresztény zoeializmusról, Gábor Gyula szépvízi tanítóúrassam eikke a gazdakörmokről, stb. stb., valamint keresztet lesz a eskimegyei címűr folytán, a mely 600-nál több esiki intelligens ember cím és lakjegyzőkkét fogja tartalmazni.

Az apróbb közlemények, emléksorok, adomák s effélék még mindig érkezenek s kérem, hogy most már a ki küld, sziveskedjék lézt ur nyomdájába adni be. A képek hozzám küldendő.

Üdvarszállás (Krassó-Szőrinymegye), 1907. október 26. — Hazafias üdvözléttel Balázs Béla állami tanító.

— Drága takarmány. — olcsó marha. A széna ára napról-napra emelkedk s ma már egy ugy-nevezett törvényterű szóna 60–70 korona árt el. Valószínűleg éppen emek következtében a marha ára 30–40 százalékkal esett s a nagy kinalattal szemben alig akad vevő mivel minden gazda felesleges marhától szabadulni akar. — Azóban a hus ára ezeideig alig szállott 10–12 százalékkal alább s most nincs is kilátás, hogy az olcsó marhánakkal szemben megfelelő husának legyenek. Így jó lesz mielőbb felállítani a közös megszárszékot.

— Halalozás. Hosszu és kínos szenvedéstől váltotta meg a halál ızy. Graf Andrássé 46 éves muvelt leányát Miskolezi Múriát. Temetése Szépvízen f. hó 22-én volt, melyre megjelentek a Szentháromság és Havi boldogságony társulat tagjai is.

— Új iskolaépület Szépvízen. A Vecsei és társai által elvállalt emeletes iskola építkezőse pár nap n ulva befejezést nyer, a felszentelés és megnyitásra nagyban folynak az előkészületek.

— 70 ezer koronás olvasókör Csikban. A szépvízi örmény Szentháromság társulat egy gyönyörű palotát építettett, mely nagy örménye az olvasókör tagjainak már megnyitlt s annak fényes berendezése, pazar kiállítású szép világtársasával és nagy kényelmes termoevel nemcsak Csikban, hanem a Székelyföldön is kivivta magának az elsőseget.

— Összeegétt gyermek. Ferenc Gábor szépvízi lakos 3 éves leánykijának, ki a sütbodyen egyedül hagyva játszadozott a burgonya főzésre megvakott tűzfél ruhája meggyuladt s mire anyanyja a jugsztatást befutott, már ugy összeegétt, hogy sebeibe behalt.

Nyilttör. *) Nyilatkozat.

Beezo Antal nyug. alispán a „Székelység” idei okt. 14-iki számában — szokott modorában — a gergyói papsgára is rátámád, a Török Ferenchez intézett s a „Csikvármegye” mult évi okt. 18-iki számában megjelent nyilatkozat miatt, melyben a gergyói papsgát semmi egyebet, csupán csak azt a minősíthetetlen támadást utasította vissza, melylyel Beezo Antal Török Ferencet, litoktatói működésében, az egyházi főhatóság szabályszerű vizsgálata és felmentő itélete után, ismételen megtrágulmazni nem állottta.

Nyilatkozatunk a következők után:

— Aluliroztak a gergyói róm. kath. espereni kerület papsgának folyó hó 11-én tartott koronagyűlése alkalmasból mely felháborodásunkat és megbotrunkozásunkat fejezzük ki Beezo Antalnak a vármegyei törvényhatóság f évi auguszus hó 30-án tartott közgyűlésén ellhangzott bántó, kíméletlen és bárdolatlan rágalmai felett, melyekdel a magas főpásztori itélet után is Nagyságotat erkölcsi és papi becsületében sérteni akarta.

*) Ezen rovatt alatt közlétekrét nom felel a Szerk,

Együttal ragaszkodásunkat, tiszteletünket és szeretetünket fejezzük ki Nagyságod iránt a durva támadás után."

E nyilatkozatunkat ma is fentartjuk a hogy a nyilatkozatunkban a Becze Antal eljárásának jellemzésére használt „bárdolatlan” szó nagyon megfelelő volt, a „Székelység”-ben megjelent cikke után már semmi aggodalmunk nem lehet.

Szárhegy, 1907. október 23-án.

A gyergyói papja.

Elisietett önbíráskodás.

— Válasz Becze Antal cikkére. —

Csikvármegye volt alispánjának, Becze Antal urnak és az ő meg a Herezburg lájbszurnáljának a „Székelység”-nek újabb üvöltözése, melyet Vákár P. Arthur urnak, a Herezburg egyik tanujának vallomására állva, megeseleksenek. — engem nagyon meglep. Különösen meglep akkor, midőn magam előtt látom Herezburg egy másik tanujának, Pethő Gyula főmérnök urnak, egy ezzel tökéletesen homlokegyenest álló **enkü alatt tett** vallomását.

Ellenfelelnek tudomásom szerint már minden tanuját kihallgatták s nagy megnyugvássalra szolgál, hogy rám nézve terhelő vallomást ez egyen kívül még senki sem tett, sőt legnagyobb mértékben megcáfolták a rám szórt vádak. Az én tanuimnak kihallgatása pedig még hátra van.

Hogy Pethő Gyula és Vákár P. Arthur urak közül ki vallott hamisan, azt megállapítani a bíróságnak lesz föladata.

És ha a közönség egy része nem kételkedik talán a Vákár P. Arthur vallomásában: ép úgy nem áll jogában kételkedni a Pethő Gyula főmérnök vallomásának igazságában.

Józan gondolkozású ember, ha sem a Pethő Gyula, sem az én beüleletességemet nem is ismerné, mindenesetre fenn fogja tartani ítéletét a bírósági döntésig.

S erre kérem is a közönséget az egymás iránti kötelese tisztelet nevében.

Mert bármennyire is megdöbbenően irtóztatós eszközökkel és észbontóan rafinált módon dolgoznak is ellenfeleim: én bízom a magyar bírói kar világos látásában. Be fogja látni mindenki, hogy olyan körülmönetek csak holmi kétes existenciák s töltünk teljesen idegen fujnak agyában tudnak fogamzani. de a mi fajunk azt végig csinálni teljesen képtelen.

A Becze — „Székelység”-féle porhintést pedig, midőn a bírósági tereméből kihurcolt egyes tanuvallomásra támaszkodva handabandáznak, a közönség jóhiszeműségével való szemérmellen visszaélesnek tartom.

Ezzel esnapták be október 18-án Csikvármegye törvényhatóságát is, melynek köteleességéről pedig Becze uram oly farizeusi szemforgatással omleng.

Mert hát Becze urnak, mint volt alispánnak s jelenlegi hitese ügyvédnek tudnia kellene, hogy a bíróság előtti vallomások mérlegelése a bíróság dolga.

A bíró hivatása és föladata az, hogy az összes fölmerült ténykörülményeket, az összes bizonyítékokat mérlegelje és azoknak alapján megállapítsa a tanuvallomások bizonyítói erejét, a tanuk szavahihetőségét és az ellentétes vallomásokkal helyes értékük szerint mérlegelve, döntson a vitás kérdésben s megállapítsa azt, hogy kinek van igaz a peres felek közül.

Hát On, Becze ur, mint alispán, hogyan gyakorollotta a bírói tisztelet, ha arról ilyen fogalma van, ha ilyen felszegt jogi és erkölcsi elveket vall!?

és rettenetes látomások sebei lehetnek Önnek, ha végső kétségheesésében az On által is annyira gyűlölt Vákár P. Arthur által liberált blasztemmal kötözötti azokat!!

A mi a „sepregetést” illeti, ne méltóztassanak elfeledni, hogy mindenki érezte, hogy valami rothad Dániában. Mindenki orrárt befogva süttogött erről, de nem mert senki hangosan tiszta levegő után kiáltani vármegyénkben. Tartott tőle mindenki, hogy ha száját kitárja, hogy a büz, vagy akik azt előidéztek, megfojtják.

Ha én, meg egy néhányan elkialítottuk magunkat, ezért nem megdöbölést, hanem köszönetet érdemelnénk!

Mert, ha csakugyan olyan tisztáknak találhattak volna is a „képzelt bűnöök”, mint a hogy azt Önök mondogatják: ennek én is egész lelkemből tudnék örülni. S örülhetnének első sorban azok, kik alattomban súlyos gyanu alatt állottak, hogy tisztázva vannak. Mert céloim nem a piszkolódás volt, hanem egy alapos fűrésztés.

Nekem pedig, ha nem lett volna tiszta az ingem, mit gondolnák, az Isten szerelmére, **me-részeltem volna-e** ily pokoli harcot felidézni s esatasorba állítani magam ellen azok közül is egy csoportot, kik az ártatlan Krisztust is bitó-fára tudták ítéltetni, — mikor nyugodtan a mindenki által megbeszélve ötem esöndes parochiámon?

S megtudnák-e jelenni ma is, ha nem volna tiszta a lelkiismeretem?

Hogy a Pandora szelencéjét fölnyitottam, azt ma sem bánom, mert érzem és érezzük mindnyájan már a tiszta levegőt, **pedig még el sem ült a rettenetes vihar.** S ha a hureből sebekkel terhelten kerülnek is ki, megnyugtatom az, hogy Csikvármegyének csak az I-z- és Veresvári erők eladásánál is milliókat szereztünk.

Ennyi vagyont Becze ur 24 évi alispánsága alatt sem tudott szezezni vármegyénknek, — **pedig be sok erdőt eladott ezen idő alatt!**

Különbön Becze ellen cikkéért sajtóperit indítottam.

Gyergyósomafalva, 1907. október 24-én.

Türk Ferenc,
orsz. képviselő.

Sz. 1098—1907. ki.

Pályázati hirdetemény.

Csikszereda rendezett tanácsu városnál lemondás folytán üresedésben levő tanácsi iktatói-kiadói (írnoki) állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen választás utján betöltendő állást elnyerni óhajtják, hogy ez iránti kérelmüket hozzám **folyó évi november hó 9-ig** annyival is inkább adják be, mert a később beadottakat figyelembe nem veszem.

Az állás javadalmazása 600 korona **közvénz** fizetés.

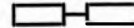
Csikszereda, 1907. évi október hó 25.

Dr. Ujfalusi Jenő,
polgármester.

KÖZGYÜLÉSI MEGHÍVÓ.

**AZ „APPONYI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG”
ALAKULÓ KÖZGYÜLÉSÉT**

1907. ÉVI NOVEMBER HÓ 10-ÉN DÉLELŐTT 10 ÓRAKOR AZ OTTHON KÁVÉHÁZ HELYSÉGÉBEN TARTJA MEG. MELYRE A RÉSZVÉNYESEK TISZTELETTAL MEGHÍVATNAK.

TÁRGY:

1. A részvényjegyzésre vonatkozó előterjesztés.
2. Alapszabály előterjesztése és ennek elfogadása vagy módosítása a közgyűlés által.
3. Az igazgatóság, felügyelő bizottság, valamint az ügyvezetők megválasztása.
4. Egyéb előterjesztések.

Felhivatnak az összes részvényes urak, hogy minden jegyzett részvény 50%,-át, azaz 25 koronát részvényenkint a Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársasághoz **1907. évi november hó 10-ig** a kereskedelmi törvényben meghatározott joghátrányok terhe alatt befizetni sziveskedjenek.

Csikszereda, 1907. október hó 29-én.

AZ ALAPÍTÓ TAGOK.

A KIMPÉR
„RÉPÁTI GYÓGYSAVANYUVIZ”

forráskiszolgálása tisztelettel tudatja, Csikszereda város és vidéke fogyasztó közönségével, hogy közkedveltségnek és általános elismerésnek örvendő ásványvizét naponta friss töltésben hozza forgalomba.

Láda vételnél előnyár!

Főraktár: NAGY GYULA kereskedése
Csikszereda.

39 52

ÉLŐVIRÁG

CSOKROKAT és KOSZORUKAT
játányos árban és a legesinosabb kivitelben készít

KERTÉSZ GÁBOR
Csikszereda. Mikó-utca 238. szám.

Kisebb megrendelések azonnal, nagyobb megrendelések 4 napon belül — szóbeli vagy levélbeni megrendelésre — a fele érték előleges lefizetése után szállíthatnak. Levélbeni megrendelésnél elegendő a megrendelőnek eszor vagy koszoruért fizetendő értéket közölni és azt megírni, hogy a eszor vagy koszoru milyen métra készítettessék.

3-3

HIRDETÉSEK
mérsékelt díjazás mellett felvétetnek a kiadóhivatalban.